

Komandos vaidmenys

Komandos vaidmuo - tai funkcija, pozicija ar užduotis, kuri komandos nariui buvo paskirta darbo grupėje arba kuri atsirado dėl grupės dinamikos komandoje.

Vaidmenys komandoje

Konfrontacijos etape patikrinami ir paskirstomi vaidmenys. Vaidmenys nustatomi atsižvelgiant į asmenybę, polinkius ir grupės sudėtį. Kartais asmuo turi kelis vaidmenis. Taip pat gali atsitikti, kad tenka atlikti vaidmenį, siekiant užpildyti spragą.

Vaidmenys pagal Belbiną

Pasak Belbino^[1], komandos dirba efektyviai, kai jas sudaro įvairūs nevienalytės asmenybės ir vaidmenų tipai; savo klasifikacijoje jis išskiria tris pagrindines orientacijas, kurių kiekviena savo ruožtu apima tris iš devynių komandos vaidmenų:

- **3 į veiksmą orientuoti vaidmenys:** Veikėjas (angl. Doer), įgyvendintojas (angl. Implementor), perfekcionistas (angl. Completer)
- **3 į bendravimą orientuotus vaidmenis:** Koordinatorius (Co-ordinator), Komandos darbuotojas (Teamworker), Išteklių tyrėjas (Resource Investigator)
- **3 į žinias orientuoti vaidmenys:** Inovatorius (Innovator/Inventor), Stebėtojas (Monitor Evaluator), Specialistas (Specialist)

Komandos vaidmenys pagal Belbiną

eltrag	Charakteristika
Ideen ein	unorthodoxes Denk
Kontakte	kommunikativ, extrover
ungsprozesse	selbstsicher, vertrauer
e zu überwinden	dynamisch, arbeitet gut un
e auf Machbarkeit	nüchtern, strategisch, k
, baut Reibungsverluste	kooperativ, diplomati
die Tat um	diszipliniert, verlässlich,
imale Ergebnisse sicher	gewissenhaft, pünkt
u. Information	selbstbezogen, engagiert, F zählt

Inovatorius/išradėjas (Augalas)

- **Savybės:** Išradėjas yra introvertiškas, kūrybingas, turintis vaizduotę ir nestandartinį mąstymo būdą. Jis pateikia naujų idėjų ir strategijų bei ieško alternatyvių sprendimų.
- **Stipriosios pusės:** Ypatingi jo gebėjimai pirmiausia susiję su sudėtingų problemų sprendimų paieška.
- **Silpnybės:** Jis linkęs nekreipti dėmesio į detales ir smulkmenas, todėl daro neatsargių klaidų. Jį taip pat sunku kritikuoti.
- **Taikymo sritis:** Išradėjai turėtų sutelkti dėmesį į savo didelį problemų sprendimo potencialą ir gebėjimą kurti naujas strategijas, taip pat atsižvelgti į kitų komandos narių idėjas.

Ištekliai Tyrėjas

- **Charakteristikos:** Išteklių tyrėjas yra ekstravertiškas, entuziastingas ir komunikabilus. Jis greitai susiranda draugų, yra socialus ir bendraujantis.
- **Stipriosios savybės:** Jam lengva užmegzti ir panaudoti naudingus ryšius su šaltiniais už komandos ribų. Be to, jis randa naujų galimybių ir alternatyvių sprendimų.
- **Silpnybės:** Keistuoliai dažnai būna pernelyg optimistiški ir po pradinio entuziazmo lengvai praranda susidomėjimą. Be to, jie linkę spręsti nereikšmingus klausimus, todėl nukrypsta nuo pagrindinės temos.

- **Taikymo sritis:** Pionieriai turėtų intensyviai puoselėti ryšius su už komandos ribų esančiu pasauliu ir intensyviai naudotis taip rastais šaltiniais idėjoms ieškoti.

Koordinatorius/integratorius (Co-Ordinator)

- **Savybės:** Koordinatorius yra pasitikintis savimi, ryžtingas, komunikabilus ir geras klausytojas. Jis koordinuoja darbo procesą, nustato tikslus ir prioritetus, atpažįsta svarbias problemas ir paveda užduotis tiems kolegoms, kurie geriausiai tinka joms spręsti. Jis užtikrina, kad būtų laikomasi išorės tikslų ir terminų.
- **Silpnybės:** Kolegos dažnai gali jį laikyti manipulatoriumi. Dėl to jie gali atsiriboti nuo koordinatoriaus, ypač asmeniniu lygmeniu. Šį jausmą sustiprina tai, kad jis taip pat linkęs deleguoti asmenines užduotis.
- **Taikymo sritis:** Koordinatoriaus savybių turintys žmonės ypač tinka kaip komandų vadovai, kurių užduotys turėtų būti susijusios su specialistų sričių koordinavimu ir paskirstymu.

Formuotojas

- **Charakteristikos:** Jis atmeta neaiškią ir netikslią informaciją bei teiginius ir koncentruojasi į esmines problemas.
- **Stiprybės:** Jis meta iššūkį kolegoms ir greitai prisiima atsakomybę. Jis formuluoja dalinius tikslus, ieško struktūrų, užtikrina greitą sprendimų priėmimą ir rūpinasi, kad užduotys būtų atliktos nedelsiant.
- **Silpnybės:** Shaperiai linkę provokuoti ir lengvai įsivelia į ginčus su savo komandos kolegomis, tačiau nelaiko nuoskaudų. Jie suvokiami kaip arogantiški, ypač stebėtojų už komandos ribų. Dėl savo karštakošiško elgesio jie taip pat kelia neramumus komandoje.
- **Taikymo sritis:** Geriausiai Doeriai jaučiasi lygiavertėje komandoje. Kai tik jiems tenka užimti vadovaujančias pareigas, prireikia didesnės kontrolės ir koordinavimo, o tai iš šio vaidmens tipo atstovų ypač reikalauja didelės savidisciplinos. Čia taip pat praverčia susikaupimas ir stipriųjų pusių panaudojimas.

Stebėtojas (monitoriaus vertintojas)

- **Charakteristikos:** Stebėtojas yra blaivus, strategiškas ir analitinis. Jis gerai apžvelgia situaciją per atstumą, yra gana introvertiškas ir retai pasisako nepaprašytas.
- **Stipriosios pusės:** Stebėtojas vertintojas (Monitor Evaluator) apsversto visas svarbias galimybes ir gerai vertina situaciją.
- **Silpnybės:** Silpnybės: dėl entuziazmo stokos jis sunkiai motyvuoja kitus, po kritikos yra linkęs visiškai prarasti susidomėjimą, o komandos kolegos jį gali vertinti kaip netaktišką ir globėjišką.
- **Taikymo sritis:** Stebėtojas turėtų užtikrinti, kad jo nuomonė būtų išgirsta. Tai galima pasiekti stengiantis būti ne tokiam ciniškam ir skeptiškam.

Komandos darbuotojas/komandos žaidėjas (Teamworker)

- **Savybės:** Komandos darbuotojai yra simpatiški, populiariūs, komunikabilūs, diplomatiški ir dažnai žino savo kolegų asmeninę praeitį.
- **Stiprybės:** Jie užtikrina malonią darbo atmosferą ir harmoniją, todėl juos galima vadinti komandos "socialine siela". Komandos darbuotojai vengia konkurencijos ir geba motyvuoti net ir intravertiškus kolegas aktyviau dalyvauti.
- **Silpnybės:** kritinėse situacijose jie yra neryžtingi ir linkę sprendimus palikti kitiems.
- **Pritaikymo sritis:** Komandos darbuotojų buvimas ypač svarbus konfliktinėse situacijose, nes jie gali panaudoti savo diplomatinį įgūdžių nuomonių skirtumams išspręsti. Jie dažnai padeda iš paskos ir yra atsakingi už indėlį teikiant socialines paslaugas.

Įgyvendintojas

- **Charakteristikos:** Įgyvendintojas yra patikimas, konservatyvus ir drausmingas. Jie dirba efektyviai, sistemingai ir metodiškai.
- **Stiprybės:** Įgyvendintojai koncepcijas paverčia įgyvendinamais darbo planais, jiems reikalingos stabilios struktūros, todėl jie taip pat dirba jas kurdami.
- **Silpnybės:** Jie kritiškai vertina aplinkos pokyčius ir dažnai nelanksčiai reaguoja į naujus siūlomus sprendimus.
- **Taikymo sritis:** Įgyvendintojai turėtų būti atsakingi už aiškaus tikslo, praktinių metodų ir procedūros struktūrizavimo nustatymą.

Perfekcionistas (Užbaigėjas)

- **Savybės:** Tobulintojas (Completer) yra perfekcionistas, preciziškas, punktualus, patikimas ir rūpestingas.
- **Stipriosios pusės:** Jis vengia klaidų, užtikrina, kad būtų tiksliai laikomasi terminų, ir kreipia dėmesį į detales.
- **Silpnybės:** Bijodamas, kad ko nors nepastebės, jis mieliau tikrina ir kontroliuoja asmeniškai, o ne deleguoja. Dažnai būna pernelyg neramus ir preciziškas, dėl to gali prarasti orientaciją.
- **Pritaikymo sritis:** Komplektuotojai įneša svarbų indėlį, kai kyla pavojus, kad komanda dirbs pernelyg paviršutiniškai arba nesilaikys terminų.

Specialistas (Specialistas) - pridėtas Belbino personažas

- **Savybės:** Specialistas yra egocentriškas, atsidavęs ir susitelkęs į techninę/specialistinę temos dalį. Jis turi daug ekspertinių žinių, pirminės informacijos ir įgūdžių, kurių trūksta kitiems komandos nariams.
- **Stipriosios pusės:** Jis išverčia bendrus teiginius į techniškai teisingus terminus ir profesionaliai prisideda prie nagrinėjamos temos.
- **Silpnybės:** Specialistai linkę pasimesti techninėse detalėse, todėl pateikia tik informacinį indėlį.
- **Taikymo sritis:** Specialisto funkcija - kompensuoti informacijos trūkumą komandoje ir įnešti reikiamą kompetenciją.

Nuorodos

[1] <http://www.belbin.com/rte.asp?id=8>